

"İbn-i Hâcer diyor ki: 'Salâhat niyetiyle sana verilen bir şey sâlih olmazsan kabul etmek haramdır.'" Bu ifadeyi nasıl anlamalıyız?

Altıncısı: Ve istiğna sebebinin en mühimi, mezhebimizce en muteber olan İbn-i Hâcer diyor ki: '**Salâhat niyetiyle sana verilen bir şey sâlih olmazsan kabul etmek haramdır.**'"

"İşte, şu zamanın insanları, hırs ve tama' yüzünden, küçük bir hediyesini pek pahalı satıyorlar. Benim gibi günahkâr bir biçareyi, sâlih veya veli tasavvur ederek, sonra bir ekmek veriyorlar. Eğer -hâşâ- ben kendimi sâlih bilsem, o alamet-i gururdur, salâhatin ademine delildir. Eğer kendimi sâlih bilmezsem, o malı kabul etmek caiz değildir. Hem ahirete müteveccih a'mâle mukabil sadaka ve hediye almak, ahiretin baki meyvelerini dünyada fâni bir surette yemek demektir."(1)

İbn-i Hacer, Şafiî mezhebinin en büyük müçtehid imamlarından. "**Birisinin bu kişi sâlih bir insandır, diye verdiği hediye şayet alan kişi sâlih değilse, almasını haram**" olarak değerlendiriyor. Üstad Hazretleri de bu mutlak ve selahiyetli müçtehidin bu içtihadına dayanarak, bu hükmü mesleğinin en mühim esası olan istiğna düsturuna bir delil ve esas yapıyor.

İbn-i Hacer'in bu içtihadı birçok suiistimalin yolunu kapatıyor. Zira bu millet sâlih insanlara karşı çok cömerttir. Zekâtları, sadakaları ve himmetleriyle sâlih insanların, ehl-i hizmetin daima yanlarında olmuşlardır ve olmaya da devam ediyorlar.

"Evet, hakikat ve ahiret için çalışanlara karşı bu millet bir hürmet ve bir muavenet fikrini daima beslemiş. Ve bilfiil onların hakikat-i ihlaslarına ve sadıkane olan hizmetlerine bir cihette iştirak etmek niyetiyle, onların hâcât-ı maddiyelerinin tedarikiyle meşgul olup vakitlerini zayi etmemek için, sadaka ve hediye gibi maddi menfaatlerle yardım edip hürmet etmişler."(2)

Böyle olunca bir takım hırslı, hileci ve tamahkâr insanlar, ehl-i hamiyetin iyi niyetini

su-iistimal ediyorlar. Tarihte bunun misalleri çoktur. Sâlih görünen ehl-i fıskâ karşı çok dikkat etmek gerekir ki, bu içtihat bir cihetle bu inceliğe dikkat çekiyor.

Üstad Hazretlerinin; "... **Eğer -hâşâ- ben kendimi sâlih bilsem, o alâmet-i gururdur, salâhatin ademine delildir. Eğer kendimi sâlih bilmezsem, o malî kabul etmek caiz değildir...**" cümlesi, İbni Hacer'in içtihadına farklı bir mana kazandırıyor ve kapıyı tamamen kapatıyor. Bir kişi "**sâlihim, öyle ise alabilirim**" derse, bu onun sâlih olmadığına delil olup almamasını gerektiriyor; şayet sâlih değilse zaten alamıyor. Netice itibariyle Üstad'ın içtihadı şudur ki, bu kapı bu zamanda kapalıdır.

Dipnotlar:

- 1) bk. [Mektubat, İkinci Mektup.](#)
- 2) bk. [Lem'alar, Yirmi Birinci Lem'a.](#)